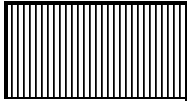


პასუხი: აღდგომის დღის თარიღის დადგენისათვის პასქალისტების მიერ არაერთი ხერხია შემუშავებული, რომელთა შორის გამოყოფილი „ქრონიკონის“ ტაბულას (ცხრილს), რომელიც „მცხეთის დავითნში“, ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის **A-38 ხელნაწერში** არსებულ თხზულებაშია მოცემული (საეკლესიო სიწმინდენი 2000). ხსენებული თხზულება („ცნობისათვის და უწყებისათვის...“) საპასეპო გამოთვლებს ეხება და დაინტერესებულ მკითხველს მის გაცნობას ვურჩევდით (გუნია 2011: 22-73).



28-ზე გაყოფის ნაშთები

მაცხოვრის ბრწყინვალე აღდგომის დღის – პასექის დადგენასთან დაკავშირებული გამოთვლები პირობითად სამ ნაწილად იყოფა:

პირველი – მოცემული წლისათვის მცხრალის ანუ „საპასეპო სავსემთვარობის“ (**Ps**) თვისა და რიცხვის განსაზღვრაა;

მეორე – კვირის შეიდეულის დღის გარკვევა, რომელზეც მოიწევა მცხრალის თარიღი (**S**) და

მესამე – აღსებების ანუ აღდგომის დღის (**A**) დადგენა.

კვირის შეიდეულის რომელ დღესაც არ უნდა მოიწიოს მცხრალი, აღსება, ანუ აღდგომის დღე (**A**) მომდევნო კვირა დღე იქნება (ბულგაკოვი 1993: 713).

ამდენად, ზემოთქმულიდან გამომდინარე, მაცხოვრის ბრწყინვალე აღდგომის დღე შემდეგი თანაფარდობით განისაზღვრება: **A = Ps + 8 – S**, სადაც „8“ მომდევნო კვირა დღის რიგითი ნომერია, იმ გათვლით, რომ კვირის შეიდეულში დღეთა ათვლა კვირიდან იწყება.

მარტივად, (ძვ. სტ-ით) აღდგომის თარიღი ქვემოთ წარმოდგენილი „სამარადისო“ ცხრილის საშუალებით შეიძლება გამოითვალოს, რომელიც პასქალისტების მიერ საპასეპო გამოთვლათა საფუძველზე იქნა შემუშავებული (ზელინსკი 1978: 111, ცხრილი №4; კალენდარი 1972: დანართი ცხრილი №6).

ამ ცხრილით სარგებლობისას მოცემული კალენდარული წლის რიგითი ნომერი (**N**) 28-ზე და 19-ზე უნდა გაიყოს. 28-ზე გაყოფის ნაშთები ცხრილში ზევით – ჰორიზონტალურ სვეტში უნდა ვეძიოთ, ხოლო 19-ზე გაყოფის ნაშთები კი ცხრილის მარცხენა მხარეს – ვერტიკალურ სვეტში. მიღებული ამ ორი რიცხვის (ანუ ნაშთების) შემცველი ვერტიკალისა და ჰორიზონტალის გადაკვეთაზე მდებარე რიცხვი **აღდგომის დღის** მაჩვენებელი იქნება.

ასე, მაგალითად: 2013 წლისათვის –

$$\left| \begin{array}{r} 2013 \\ \hline 28 \end{array} \right| = 25 \qquad \left| \begin{array}{r} 2013 \\ \hline 19 \end{array} \right| = 18$$

შენიშვნა: ვერტიკალური კავებით (II) გაყოფის შედეგად მიღებული ნაშთია აღნიშნული.

ამდენად, „სამარადისო“ ცხრილიდან ირკვევა, რომ 2013 წელს აღდგომის დღე ძვ. სტ-ით 22 აპრილს მოიწეა.

აღდგომის დღის საანგარიშო „სამარადისო“ ცხრილი

		9	15	4	10	5	11	6	17	1	7	2	13	3	8	
		20	26	21	27	16	22	23	0	12	18	19	24	14	25	
19-ზე გამომავალი ნაშთები	15	24	23	22	28	27	26	25	მარტი							
	4	24	23	29	28	27	26	25								
	12	31	30	29	28	27	26	25								
	1	31	30	29	28	27	26	1	აპრილი							
	9	31	30	29	28	3	2	1								
	17	31	30	5	4	3	2	1								
	6	31	6	5	4	3	2	1								
	14	7	6	5	4	3	2	8								
	3	7	6	5	4	3	9	8								
	11	7	6	5	11	10	9	8								
	0	7	6	12	11	10	9	8								
	8	14	13	12	11	10	9	8								
	16	14	13	12	11	10	16	15								
	5	14	13	12	11	17	16	15								
	13	14	13	19	18	17	16	15								
	2	14	20	19	18	17	16	15								
	10	21	20	19	18	17	16	22								
	18	21	20	19	18	24	23	22								
	7	21	20	19	25	24	23	22								

პითხვა 7: როგორ დგინდება პასეკის უაღრესი და უგვიანესი ვადები?

პასუხი: ეს კითხვა, ერთგვარად, წინა კითხვას უკავშირდება, რის გამოც პასუხს შორიდან დავიწყებთ.

მაცხოვრის ბრწყინვალე აღდგომის დღესთან დაკავშირებული სწავლება უაღრესად ნათლადაა წარმონეხილი წმ. იოანე ოქროპირის თხზულებებში, კერძოდ, მის შემაჯამებელ სიტყვაში წმიდა პასეკის შესახებ (ოქროპირი 2002: 923-971). წმიდა მამა საუბრობს რა ზემომითითებულ საკითხზე, განმარტავს:

– მაცხოვრის ბრწყინვალე აღდგომის დღე „...არ მიეკუთვნება ერთ რომელიმე შემთხვევით დღეს, არამედ მისი აღნიშვნა ემთხვევა სწორედ იმ დროს, რომელიც რამდენიმე წინასწარ განსაზღვრულ ვადას აკმაყოფილებს“ (ოქროპირი 2002: 958). „ეწადა რა (ცოდვით დაცემული - დკ. ბ.გ.) ადამიანის აღდგენა და მისი ხსნა... (დმერთმა ამისათვის - დკ. ბ.გ.) სათანადო ხერხი და შესაბამისი დრო გამოარჩია. დრო იმისათვის, რომ დროულად შედგომოდა კურნებას, ხერხი კი ისეთი, რომელიც უმჯობესი იქნებოდა განწმენდისა და აღდგენისათვის“ (ოქროპირი 2002: 962).

სწორედ ამიტომ, „...ისურვა და ზუსტად ისევე, როგორც პირველი ადამიანის შექმნისას სუფთა (თავდაპირველი, წმინდა - დკ. ბ.გ.) დრო გამოიყენა...“ რომელიც „...შემდგომად ცოდვით დაცემისა შეიბღალა პირველ ადამიანებთან ერთად“ (ოქროპირი 2002: 963). ყოველივე ამას უფალი გვიჩვენებს დროთა სხვადასხვა ნიშნებით, რისთვისაც ახდენს კიდევ მათ გაერთიანებას და, საღმრთო განგებულებით, როცა „...მოცემული შეიღეული (იგულისხმება ვნების შეიღეული - დკ. ბ.გ.) დროთა ნიშნებით სრულ თანხმობაში აღმოჩნდა ბიბლიურ შეიღეულთან, ანუ ერთ შეიღეულში კვლავ მოიყარა თავი დღეღამტოლობამ, საჰსემთვარობამ და მემქმსე დღემ – პარასკეჰმა ... მხოლოდ მაშინ (იუდეველთა პასეჰის დროს - დკ. ბ.გ.) ვენება ჯვარზე... და აღასრულებს ცოდვით დაცემული ადამიანის აღდგენასა და განახლებას“ (ოქროპირი 2002: 964).

ამგვარად, „...მაცხოვარმა აღასრულა რა ჭეშმარიტი პასეჰი, ვნების შეიღეულში თავი მოიყარა ყველა ნიშანს და ვადას, რომელიც ახასიათებდა ბიბლიურ შეიღ დღეს, რათა ზუსტად აღედგინა ყველა გარემოება შესაქმნისა. ჩვენ კი იმის გამო, რომ დროთა გაერთიანება ამგვარი სიზუსტით ყოველთვის არ ხდება, მხოლოდ ჭეშმარიტი პასეჰის მიბაძვით, ჩვენი შესაძლებლობების ფარგლებში აღვასრულებთ ხოლმე აღდგომის დღესასწაულს, რათა მივალწიოთ გარკვეულ მსგავსებას მის პირველსახესთან – უფლის პასეჰთან“ (ოქროპირი 2002: 965).

წმ. იოანე ოქროპირი ეხება, ასევე, აღდგომის დღის გამოთვლის თარიღს, რომლის გათვალისწინებითაც მარტივად დავადგენთ პასემის უადრეს და უგვიანეს ვადებს (ოქროპირი 2002: 969-970).

– ამგვარად, თუ სავსემთვარობა **20 მარტს** (ანუ გაზაფხულის ბუნიობის თარიღზე, 21 მარტზე ადრე) მოიწია, დავუტყვევებთ მას და მომდევნო სავსემთვარობას დაველოდებით, ხოლო თუ სავსემთვარობა **21 მარტს** ან მის შემდგომ უახლოეს დღეებში მოიწევა, მას ვღებულობთ. უნდა გავითვალისწინოთ ისიც, რომ სავსემთვარობისას არ უნდა იყოს კვირა დღე, ხოლო შეიღეულის სხვა დღე მისაღებია. მაშინ, ცხადია, რომ თუ **21 მარტს** (დღეღამტოლობისას) სავსემთვარობა (ანუ მთვარის მე-14 დღე) დადგება, და ეს დღე დაემთხვევა შაბათს, ქრისტიანული პასემის უადრესი თარიღი (მისი მომდევნო დღე) – **22 მარტი**, კვირა დღე იქნება.

ასევე, თუ მარტის სავსემთვარობა **19 მარტს** დაემთხვა, დავუტყვევებთ მას და დაველოდებით სავსემთვარობას, რომელიც **30 დღის** შემდეგ – **18 აპრილს** მოიწევა. ამასთან, თუ **18 აპრილი** (ანუ სავსემთვარობა) კვირა დღეს დაემთხვა, აღდგომის დღე მომდევნო კვირა – **25 აპრილი** იქნება, რომელიც არის კიდევ ქრისტიანული პასეჰის უზვიანესი თარიღი.

დამოწმებული ლიტერატურა:

ბულგაკოვი 1993:

Булгаков С. Настольная книга Священно-Церковнослужителя, т. I. Москва: Издательский отдел Московского Патриархата, 1993.

- გუნია 2011:** გუნია ბ. ლიტურგიკული შტუდიები I, საპასეჟო გამოთვლები „მცხეთის დავითის“ A-38 ხელნაწერის მიხედვით. თბილისი: თბილისის სასულიერო აკადემიისა და სემინარიის საღვთისმეტყველო კათედრის შრომები, მე-3 გამოცემა, 2011.
- ზელინსკი 1978:** Зелинский А. Конструктивные принципы древнерусского календаря. КОНТЕКСТ · 1978. Литературно-теоретические исследования Института мировой литературы им. А. М. Горького Академии наук СССР, выпуск 7, Москва 1978.
- კალენდარი 1972:** საქართველოს ეკლესიის კალენდარი. თბილისი: საქართველოს საპატრიარქოს გამომცემლობა, 1972.
- ოქროპირი 2002:** Св. Иоанн Златоуст. Творения т. 8, книга 2-я. Москва: издательство „Радонеж“ Православное братство, 2002.
- საეკლესიო სიწმინდენი 2000:** „საპასეჟო გამოთვლები უძველეს ქართულ ხელნაწერში (მცხეთის დავითნი)“, გაზ. საეკლესიო სიწმინდენი №3, (რედ. ე. ჭელიძე) ოქტომბერი 2000, გვ. 16.